

Práce ve dvacátém prvním století

Dnešní podoba práce se zrodila s průmyslovou revolucí a s nástupem kapitalismu. Do té doby ale práce ani zdaleka neměla vlastnosti komodity, za kterou je nutné platit. Prostřednictvím trhu se přerozdělovalo jenom velmi málo.

Práce, ať už fyzická nebo duševní, je zdrojem pokroku. Pracující mají svá práva a mají nárok na svou důstojnost. Moderní technologické změny, zejména nástup umělé inteligence, zásadním způsobem mění a budou měnit trh práce. Dostáváme se nyní do situace, kdy žádný z výdobytků, které v minulých desetiletích vybojovala sociální demokracie, není jistý. Znovu musejí být formulovány ty nejzákladnější přístupy. Sociální demokracie se hlásí k pojmu důstojné práce, tj. práce, která je schopna poskytnout dostatečnou životní základnu, je základem pro sociální ochranu a umožňuje pracovníkům rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem. Nástup technologických změn povede k tomu, že stále větší množství práce bude vykonáváno umělou inteligencí a různými automatickými systémy. To povede k radikálnímu přehodnocení pozice člověka v ekonomice. Lze předpokládat, že trh práce se bude stále omezovat.

Epochální změny, které nás provázejí, nás nutně povedou i k přehodnocení pojmu práce jako takového. Je zřejmé, že musíme akceptovat, že stále méně práce bude procházet trhem. V budoucnosti nepochybně bude nutné změnit pohled na některé typy lidské činnosti.

Sociální demokracie se perspektivně hlásí k pojmu podmíněného základního příjmu, tj. příjmu, který bere v úvahu užitnou hodnotu práce. Znamená to například považovat za práci i péči o osobu blízkou, rekvalifikace, nebo péči o přírodu.

Jaké jsou naše požadavky tváří v tvář těmto zásadním změnám:

- Zkrácení pracovní doby bez snížení mzdy na 4 dny týdně.
- Silné odbory schopné kolektivní akce.
- Spoluúčast pracujících na řízení podniku podle německého vzoru.
- Vysoké pokrytí oborovými kolektivními smlouvami.

- Zákaz definitivního rozhodování algoritmů v pracovně-právních věcech. O člověku musí rozhodovat člověk.
- Povinnost zveřejňovat odborům algoritmy podílející se na přidělování práce a hodnocení zaměstnance.
- Posílení inspekce práce tak, aby mohla účinně ovlivňovat pracovně-právní poměry.
- Důsledné potlačování nelegální práce.
- Přísná regulace agenturního zaměstnávání.
- Povinnost uvádět v každé pracovní smlouvě, jaká data jsou o pracovníkovi shromažďována a za jakým účelem.
- Zákaz sbírání dat o pracovnících v ČR, která přímo nesouvisí s pracovní činností nebo bezpečností práce .
- Právo na nedostupnost, tzn. na efektivní oddělení pracovního a soukromého času.
- Minimální mzda na úrovni nejméně 15 % nad hranicí příjmové chudoby.
- Zdvojnásobení odměn za práci přesčas a práci během nedělí a státních svátků.